

Grondwettelijk Hof

**Arrest nr. 83/2026
van 9 juli 2026
Rolnummer : 8446**

In zake : de prejudiciële vraag over artikel 4 van de wet van 27 februari 1987 « betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap », gesteld door de Arbeidsrechtbank Waals-Brabant.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters Pierre Nihoul en Joséphine Moerman, en de rechters Thierry Giet, Michel Pâques, Yasmine Kherbache, Danny Pieters, Sabine de Bethune, Emmanuelle Bribosia, Willem Verrijdt, Kattrin Jadin, Magali Plovie en Frank Fleerackers, bijgestaan door griffier Nicolas Dupont, onder voorzitterschap van voorzitter Pierre Nihoul,

wijst na beraad het volgende arrest :

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging

Bij vonnis van 10 maart 2025, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 25 maart 2025, heeft de Arbeidsrechtbank Waals-Brabant de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 4 van de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap artikel 22ter van de Grondwet, waarbij het recht van iedere persoon met een handicap op volledige inclusie in de samenleving, met inbegrip van het recht op redelijke aanpassingen, wordt gewaarborgd, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet en met de artikelen 2, 5 en 28 van het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, in zoverre het de vreemdeling die regelmatig op het grondgebied verblijft maar die in het vreemdelingenregister is ingeschreven, uitsluit van het voordeel van de tegemoetkomingen aan personen met een handicap, terwijl de tegemoetkomingen aan personen met een handicap ertoe strekken de moeilijkheden te compenseren die verband houden met de handicap, inzonderheid de integratietegemoetkoming wordt toegekend aan de persoon met een handicap die het hoofd moet bieden aan extra kosten wegens een verminderde zelfredzaamheid, en die tegemoetkomingen daardoor de in de maatschappij bestaande ongelijkheid tussen personen met een handicap en anderen [beperken] en kunnen dienen om de redelijke aanpassingen te financieren die nodig zijn om hun inclusie in de maatschappij te bevorderen, in tegenstelling tot het sociaalebijstandsstelsel dat een

subsidiare rol speelt daar het kan tussenkomen als er sprake is van een staat van behoefte, maar dat niet in specifieke regelingen voorziet om de hulp bij inclusie van personen met een handicap te bevorderen ? ».

Memories en memories van antwoord zijn ingediend door :

- B.U., bijgestaan en vertegenwoordigd door mr. Jean-Yves Carlier, advocaat bij de balie van Waals-Brabant;

- de Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door mr. Pierre Slegers en mr. Margaux Kerkhofs, advocaten bij de balie te Brussel.

Bij beschikking van 20 mei 2026 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers Thierry Giet en Sabine de Bethune te hebben gehoord, beslist dat de zaak in staat van wijzen was, dat geen terechtzitting zou worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek om te worden gehoord, zou hebben ingediend, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten na die termijn zouden worden gesloten en de zaak in beraad zou worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

De eiser voor het verwijzende rechtscollege, die in het vreemdelingenregister is ingeschreven, heeft een handicap. Hij is in België aangekomen op 11 augustus 2009, vergezeld van zijn moeder en zijn twee zussen. Hij heeft meerdere opeenvolgende aanvragen tot machtiging tot verblijf ingediend en de Dienst Vreemdelingenzaken heeft hem meerdere opeenvolgende machtigingen toegekend. Zijn verzoek om internationale bescherming is nog steeds hangende. Naar aanleiding van een verzoek om een integratietegemoetkoming en een inkomensvervangende tegemoetkoming voor personen met een handicap te ontvangen, heeft hij een beslissing van de FOD Sociale Zekerheid (directie-generaal Personen met een handicap) ontvangen waarbij hem die tegemoetkomingen werden geweigerd om reden dat hij niet aan de nationaliteitsvoorwaarde voldoet. Hij betwist die beslissing voor het verwijzende rechtscollege.

Het verwijzende rechtscollege stelt vast dat het Hof reeds heeft besloten tot het niet-discriminerende karakter van die voorwaarde, maar heeft vragen bij de weerslag, op die kwestie, van de invoeging van artikel 22ter in de Grondwet. Het stelt bijgevolg aan het Hof de hiervoor weergegeven prejudiciële vraag.

III. *In rechte*

- A -

A.1. De eiser voor het verwijzende rechtscollege doet gelden dat de rechtspraak van het Hof volgens welke het niet discriminerend is om de tegemoetkomingen aan personen met een handicap voor te behouden aan personen die in het bevolkingsregister zijn ingeschreven, niet meer bestaanbaar is met de Grondwet sedert een artikel 22ter

erin is ingevoegd. Die invoeging heeft volgens hem tot gevolg dat het in het geding zijnde verschil in behandeling niet langer kan worden geacht geen onevenredige gevolgen te hebben. De wetgever moet immers niet meer enkel waken over de integratie van personen met een handicap, maar hij moet ook waken over hun werkelijke inclusie in de samenleving, met name door de toekenning van sociale bescherming waarin specifiek is voorzien om de obstakels met betrekking tot hun handicap het hoofd te bieden. Het vangnet dat de maatschappelijke dienstverlening van het OCMW biedt en dat historisch heeft verantwoord dat het verschil in behandeling waarover aan het Hof een vraag wordt gesteld, wordt geacht geen onevenredige gevolgen te hebben, volstaat niet om het recht van personen met een handicap op volledige inclusie te waarborgen, aangezien het enkel de staat van behoefte verhelpt. De OCMW's nemen bovendien zelden het aantal punten waarmee de zelfredzaamheid van een persoon is verminderd in aanmerking om hem hulp toe te kennen, daar zij niet over voldoende financiële middelen beschikken. Zij hebben overigens geen controleorgaan om de graad van zelfredzaamheid van personen met een handicap of hun specifieke noden te beoordelen, in tegenstelling tot de Dienst Personen met een handicap. De eiser voor het verwijzende rechtscollege doet eveneens gelden dat de in het geding zijnde discriminatie is gericht tegen een categorie van bijzonder kwetsbare personen, aangezien zij te maken hebben met meerdere vormen van kwetsbaarheid, die verband houden met zowel hun financiële situatie, hun verblijfssituatie als hun handicap.

De eiser voor het verwijzende rechtscollege verwijst naar het arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens van 30 september 2003 in zake *Koua Poirrez* (ECLI:CE:ECHR:2003:0930JUD004089298), waarbij een daadwerkelijk recht van de persoon met een handicap op volledige inclusie in de samenleving waarin hij rechtmatig verblijft, wordt erkend, en naar het arrest van 10 maart 2009 in zake *Anakomba Yula* (ECLI:CE:ECHR:2009:0310JUD004541307), waarbij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft geoordeeld dat, gelet op het feit dat ernstige kwesties verbonden met het familierecht in het geding waren, er bijzonder dwingende redenen moesten zijn om een verschil in behandeling inzake toegang tot de rechter tussen personen met een verblijfskaart en personen zonder verblijfskaart te verantwoorden. De eiser voor het verwijzende rechtscollege voert aan dat het *a fortiori* te dezen niet anders kan zijn, aangezien zijn verblijf rechtmatig is.

A.2. De Ministerraad doet gelden dat de tegemoetkomingen aan personen met een handicap ertoe strekken prioritair de bestaanszekerheid van de minstbedeelden te waarborgen en dat de aldus ingevoerde regeling een niet op bijdragen gebaseerde steunregeling is die bestemd is om een tekort op te vangen, hetgeen de begrenzing van de hulp en de inaanmerkingneming van de gezinsinkomsten verklaart en verantwoordt. Hij voert aan dat, zoals het Hof herhaaldelijk heeft geoordeeld, de wetgever, gelet op het residuaire en niet-contributieve karakter van de regeling van tegemoetkomingen aan personen met een handicap, de toekenning van die tegemoetkomingen afhankelijk kan stellen van het bestaan van een voldoende band met België.

Volgens de Ministerraad brengt de invoeging van artikel 22ter in de Grondwet zulks niet in het geding, aangezien de wetgever heeft gehandeld overeenkomstig zijn verplichtingen krachtens dat artikel, door via verschillende instrumenten (enerzijds de wet van 27 februari 1987 « betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap » en anderzijds de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn), in mechanismes te voorzien voor de inclusie van personen met een handicap. Wat in het bijzonder de door de voormelde organieke wet van 8 juli 1976 bedoelde maatschappelijke dienstverlening betreft, voert de Ministerraad aan dat zij ertoe strekt ieder in staat te stellen een menswaardig leven te leiden en dat zij de vorm van materiële of maatschappelijke hulp kan aannemen, hetgeen perfect past in het kader van de redelijke aanpassingen die de wetgever krachtens artikel 22ter van de Grondwet moet invoeren. Volgens de Ministerraad laat dat eveneens toe de overheidssteun bedoeld in artikel 28 van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap, aangenomen te New York op 13 december 2006, te waarborgen, zodat geen afbreuk wordt gedaan aan de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met dat Verdrag. Hij beklemtoont eveneens dat de in het geding zijnde norm geen enkele achteruitgang inhoudt van de bescherming van de rechten van personen met een handicap en geen enkel verschil in behandeling gebaseerd op de gezondheid of de handicap doet ontstaan.

- B -

B.1.1. De prejudiciële vraag heeft betrekking op de uitsluiting van de in het vreemdelingenregister ingeschreven vreemdelingen van het recht op tegemoetkomingen aan

personen met een handicap, waarin is voorzien bij artikel 4 van de wet van 27 februari 1987 « betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap » (hierna : de wet van 27 februari 1987).

B.1.2. Artikel 4 van de wet van 27 februari 1987, zoals gedeeltelijk vernietigd door het Hof bij zijn arrest nr. 41/2020 van 12 maart 2020 (ECLI:BE:GHCC:2020:ARR.041), bepaalt :

« § 1. De tegemoetkomingen bedoeld in artikel 1 kunnen enkel toegekend worden aan een persoon die zijn werkelijke verblijfplaats in België heeft en die :

1° Belg is;

2° onderdaan is van een lidstaat van de Europese Unie;

3° Marokkaan, Algerijn of Tunesiër is en die voldoet aan de voorwaarden van de Verordening (EEG) nr. 1408 van 14 juni 1971 van de Raad van de Europese gemeenschappen betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op werknemers en zelfstandigen, alsmede op hun gezinsleden, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen;

4° staatloos is en die onder de toepassing valt van het Verdrag betreffende de status van staatlozen, ondertekend in New York op 28 september 1954 en goedgekeurd door de wet van 12 mei 1960;

5° vluchteling is zoals bedoeld in artikel 49 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, of subsidiair beschermde als bedoeld in artikel 49/2 van diezelfde wet van 15 december 1980;

6° niet tot de in 1° tot 5° bepaalde categorieën behoort, maar die tot 18 jaar de verhoging van de kinderbijslag genoten heeft, bedoeld in artikel 47, § 1, van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders of in artikel 20, § 2, van het koninklijk besluit van 8 april 1976 houdende regeling van de gezinsbijslag ten voordele van de zelfstandigen.

§ 2. De Koning kan, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de toepassing van deze wet, onder de door Hem gestelde voorwaarden, uitbreiden tot andere categorieën van personen dan deze beoogd in § 1 die hun werkelijke verblijfplaats in België hebben.

§ 3. De Koning bepaalt, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, wat voor de toepassing van deze wet onder werkelijke verblijfplaats moet worden verstaan.

§ 4. Indien een persoon aan wie een tegemoetkoming bedoeld in artikel 1 werd toegekend niet meer voldoet aan de voorwaarden bedoeld in § 1 of § 2, dan wordt zijn recht op deze tegemoetkoming afgeschaft. Wanneer hij opnieuw voldoet aan deze voorwaarden, dan kan hij een nieuwe aanvraag indienen.

§ 5. De Koning kan de wijze bepalen waarop wordt toegezien op de naleving van dit artikel ».

B.2.1. Luidens de artikelen 1 en 2 van de wet van 27 februari 1987 kunnen personen met een handicap drie types van tegemoetkoming krijgen : de inkomensvervangende tegemoetkoming, die wordt toegekend aan de persoon met een handicap die 21 tot 65 jaar oud is en wiens lichamelijke of psychische toestand zijn verdienvermogen heeft verminderd; de integratietegemoetkoming, die wordt toegekend aan de persoon met een handicap die 21 tot 65 jaar oud is en bij wie een gebrek aan of een vermindering van zelfredzaamheid is vastgesteld; de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden, die wordt toegekend aan de persoon met een handicap die ten minste 65 jaar oud is en bij wie een gebrek aan of een vermindering van zelfredzaamheid is vastgesteld. Die derde tegemoetkoming is gedefederaliseerd en valt voortaan onder de bevoegdheid van Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

Die tegemoetkomingen strekken ertoe bepaalde specifieke noden van personen met een handicap op te vangen (*Parl. St.*, Kamer, 1985-1986, nr. 448/1, p. 1; 2002-2003, DOC 50-2124/001 en DOC 50/2125/001, p. 88). Zij vormen een financiële hulp waarvan het bedrag prioritair de bestaanszekerheid van de minstbedeelden moet waarborgen (*Parl. St.*, Kamer, 1985-1986, nr. 448/1, p. 2).

B.2.2. De regeling in verband met de tegemoetkomingen aan personen met een handicap vormt een bijzonder stelsel van maatschappelijke hulp. In tegenstelling tot het traditionele stelsel van de sociale zekerheid, dat de betaling van bijdragen inhoudt, wordt dat bijzonder stelsel volledig gefinancierd door de algemene inkomsten van de Staat. Om die reden heeft de wetgever de drie in de wet bedoelde tegemoetkomingen enkel willen toekennen aan de personen met een handicap wier inkomen een bepaald plafond niet overschrijdt (*ibid.*, pp. 2 en 6).

B.3.1. Het voordeel van de in het geding zijnde tegemoetkomingen, dat oorspronkelijk bij artikel 4 van de wet van 27 februari 1987 was beperkt tot de Belgen, de vluchtelingen, de staatlozen en de personen van onbepaalde nationaliteit, is geleidelijk tot andere categorieën van vreemdelingen uitgebreid bij, onder meer : de programmawet (I) van 24 december 2002, die het mogelijk heeft gemaakt in het toepassingsgebied van de wet alle Europese onderdanen op te nemen; het koninklijk besluit van 9 februari 2009 « houdende wijziging van het koninklijk besluit van 17 juli 2006 tot uitvoering van artikel 4, § 2, van de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap », waarbij de Koning het

recht op de in het geding zijnde tegemoetkomingen heeft uitgebreid tot de vreemdelingen die in het bevolkingsregister zijn ingeschreven; de wet van 25 mei 2023 « tot wijziging van artikel 4 van de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap, teneinde de subsidiair beschermde toegang te verlenen tot de inkomensvervangende tegemoetkoming en de integratietegemoetkoming », die het recht op de in het geding zijnde tegemoetkomingen heeft uitgebreid tot de subsidiair beschermde.

B.3.2. De geleidelijke uitbreiding van het personele toepassingsgebied van het stelsel van de tegemoetkomingen aan personen met een handicap werd vanuit een drievoudig perspectief doorgevoerd : voldoen aan de vereisten die voortvloeien uit de internationale verbintenissen van België; gelijke tred houden met het stelsel van het bestaansminimum en met dat van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden; vermijden dat de handicap van kinderen van vreemdelingen, die wegens hun handicap verhoogde kinderbijslag hebben genoten, niet langer door de overheid in aanmerking wordt genomen.

B.4. Aan het Hof wordt gevraagd of artikel 4 van de wet van 27 februari 1987 bestaanbaar is met artikel 22ter van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 10 en 11 ervan en met de artikelen 2, 5 en 28 van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap, aangenomen te New York op 13 december 2006 (hierna : het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap), in zoverre het geen recht op de tegemoetkomingen aan personen met een handicap toekent aan de in het vreemdelingenregister ingeschreven vreemdelingen.

B.5.1. Artikel 22ter van de Grondwet waarborgt het recht van iedere persoon met een handicap op volledige inclusie in de samenleving, met inbegrip van het recht op redelijke aanpassingen.

B.5.2. De artikelen 10 en 11 van de Grondwet waarborgen het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie.

Het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie sluit niet uit dat een verschil in behandeling tussen categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is.

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie is geschonden wanneer vaststaat dat er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

B.5.3. Het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap werd op 2 juli 2009 door België geratificeerd. De artikelen 2, 5 en 28 ervan bepalen :

« Art. 2. Begripsomschrijvingen

Voor de toepassing van dit Verdrag :

[...]

‘ discriminatie op grond van handicap ’ : elk onderscheid en elke uitsluiting of beperking op grond van een handicap dat of die ten doel of tot gevolg heeft dat de erkenning, het genot of de uitoefening, op voet van gelijkheid met anderen van de mensenrechten en fundamentele vrijheden in het politieke, economische, sociale, culturele of burgerlijke leven, of op andere gebieden aangetast of onmogelijk gemaakt wordt. Het omvat alle vormen van discriminatie, met inbegrip van de weigering van redelijke aanpassingen;

‘ redelijke aanpassingen ’ : noodzakelijke en passende wijzigingen, en aanpassingen die geen disproportionele of onevenredige, of onnodige last opleggen, indien zij in een specifiek geval nodig zijn om te waarborgen dat personen met een handicap alle mensenrechten en fundamentele vrijheden op voet van gelijkheid met anderen kunnen genieten of uitoefenen;

[...] ».

« Art. 5. Gelijkheid en non-discriminatie

1. De Staten die Partij zijn, erkennen dat eenieder gelijk is voor de wet en zonder onderscheid recht heeft op dezelfde bescherming door, en hetzelfde voordeel van de wet.

2. De Staten die Partij zijn, verbieden alle discriminatie op grond van handicap en garanderen personen met een handicap op voet van gelijkheid daadwerkelijke wettelijke bescherming tegen discriminatie op welke grond dan ook.

3. Teneinde gelijkheid te bevorderen en discriminatie uit te bannen, nemen de Staten die Partij zijn alle passende maatregelen om te waarborgen dat redelijke aanpassingen worden verricht.

4. Specifieke maatregelen die nodig zijn om de feitelijke gelijkheid van personen met een handicap te bespoedigen of verwezenlijken, worden niet aangemerkt als discriminatie in de zin van dit Verdrag ».

« Art. 28. Behoorlijke levensstandaard en sociale bescherming

1. De Staten die Partij zijn erkennen het recht van personen met een handicap op een behoorlijke levensstandaard voor henzelf en voor hun gezinnen, met inbegrip van voldoende voeding, kleding en huisvesting en op de voortdurende verbetering van hun levensomstandigheden, en nemen passende maatregelen om de uitoefening van dit recht zonder discriminatie op grond van handicap te beschermen en te bevorderen.

2. De Staten die Partij zijn erkennen het recht van personen met een handicap op sociale bescherming en op het genot van dat recht zonder discriminatie op grond van handicap, en nemen passende maatregelen om de verwezenlijking van dat recht te waarborgen en te stimuleren, met inbegrip van maatregelen om :

a) de gelijke toegang voor personen met een handicap tot voorzieningen op het gebied van zuiver water te waarborgen, alsmede toegang te waarborgen tot passende en betaalbare diensten, instrumenten en andere vormen van ondersteuning voor aan de handicap gerelateerde behoeften;

b) de toegang voor personen met een handicap, in het bijzonder voor vrouwen, meisjes en ouderen, tot programma's voor sociale bescherming en het terugdringen van de armoede te waarborgen;

c) voor personen met een handicap en hun gezinnen die in armoede leven de toegang tot hulp van de overheid te waarborgen, voor aan de handicap gerelateerde kosten, met inbegrip van adequate training, advisering, financiële hulp en mantelzorgondersteunende zorg;

d) de toegang voor personen met een handicap te waarborgen tot sociale huisvestingsprogramma's;

e) de toegang voor personen met een handicap te waarborgen tot pensioensuitkeringen en -programma's ».

B.5.4. De parlementaire voorbereiding van de herziening van de Grondwet van 17 maart 2021 « teneinde in titel II van de Grondwet een artikel 22ter in te voegen dat het recht van personen met een handicap op volledige inclusie in de samenleving waarborgt » verwijst uitdrukkelijk naar het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (*Parl. St.*, Senaat, 2019-2020, nr. 7-169/2, p. 8).

B.5.5. De artikelen 5 en 28 van het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, die het recht op inclusieve gelijkheid, het recht op een behoorlijke levensstandaard en het recht op sociale bescherming waarborgen, hebben een draagwijdte die analoog is met die van artikel 22ter van de Grondwet, waardoor de waarborgen die zij bevatten een onlosmakelijk

geheel vormen met die welke in die grondwetsbepaling zijn ingeschreven. Bijgevolg houdt het Hof ermee rekening bij zijn toetsing van de in het geding zijnde bepaling.

B.6. Bij zijn arrest nr. 153/2007 van 12 december 2007 (ECLI:BE:GHCC:2007:ARR.153) heeft het Hof geoordeeld dat artikel 4 van de wet van 27 februari 1987 discriminerend is in zoverre het de in het bevolkingsregister ingeschreven vreemdeling uitsluit van het voordeel van de tegemoetkomingen aan personen met een handicap, op grond van de volgende overwegingen :

« B.8. Met zijn arrest *Koua Poirrez* t. Frankrijk van 30 september 2003 heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens zich uitgesproken over de weigering van de Franse overheid om een tegemoetkoming voor gehandicapten toe te kennen omdat de aanvrager niet de Franse nationaliteit had, terwijl hij voldeed aan de andere wettelijke voorwaarden om daarop recht te hebben. Het heeft geoordeeld dat dat verschil in behandeling tussen een vreemdeling en de Franse onderdanen of de onderdanen van landen die een wederkerigheidsovereenkomst hebben gesloten, op geen enkele objectieve en redelijke verantwoording berustte (§ 49). Het heeft eraan herinnerd dat alleen ‘ zeer sterke overwegingen ’ het ertoe kunnen brengen een uitsluitend op de nationaliteit berustend verschil in behandeling bestaanbaar te achten met het Europees Verdrag voor de rechten van de mens (§ 46).

B.9. Volgens het Europees Hof voor de Rechten van de Mens zou het feit dat het land van herkomst van de verzoeker, Ivoorkust, geen wederkerigheidsovereenkomst met Frankrijk heeft gesloten, ‘ terwijl de verzoeker een invaliditeitskaart had verkregen, hij in Frankrijk verbleef, de adoptiezoon was van een Franse burger die in Frankrijk verbleef en werkte en, ten slotte, voorafgaandelijk het bestaansminimum had genoten, op zich de weigering van de in het geding zijnde tegemoetkoming niet kunnen verantwoorden ’ (§ 39).

B.10. Met zijn arrest nr. 92/2004 heeft het Grondwettelijk Hof, toen het Arbitragehof, geoordeeld dat het verschil in behandeling dat in het nadeel van de vreemdelingen is ingevoerd bij artikel 4 van de wet van 27 februari 1987, bepaling die in de onderhavige zaak in het geding is, niet kennelijk onverantwoord was en niet in strijd was met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 191 ervan, met artikel 14 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij dat Verdrag. Het heeft gepreciseerd dat de aan hem voorgelegde zaak een belangrijk verschil vertoonde met de zaak *Koua Poirrez*, daar de vreemdeling aan wie tegemoetkomingen worden geweigerd, in België in voorkomend geval aanspraak kan maken op maatschappelijke dienstverlening waarbij met zijn handicap rekening wordt gehouden. Het betrof in dat geval een vreemdeling die ertoe gemachtigd was op het grondgebied van het Koninkrijk te verblijven – en niet er zich te vestigen – en die bijgevolg ingeschreven was in het vreemdelingenregister en niet in het bevolkingsregister.

B.11. De eiseres voor de verwijzende rechter bevindt zich in een andere situatie dan die van de persoon die in de zaak nr. 92/2004 in het geding was.

Uit het verwijzingsvonnis blijkt immers dat de eiseres, die van Amerikaanse nationaliteit is, al 40 jaar in België leeft, dat zij na een eerste huwelijk de Belgische nationaliteit van

29 januari 1977 tot 23 juli 1983 heeft bezeten, dat haar twee kinderen, onder wie een minderjarig kind dat met haar samenleeft, Belg zijn, dat zij in 2005 voor haar twee kinderen kinderbijslag heeft ontvangen en dat zij ertoe gemachtigd is geweest zich in België te vestigen, zodat zij in het bevolkingsregister en niet in het vreemdelingenregister is ingeschreven.

B.12. De eiseres voor de verwijzende rechter heeft met België even sterke banden als die van de verzoeker Koua Poirrez met Frankrijk.

Er dient derhalve te worden nagegaan of er ‘ zeer sterke overwegingen ’ bestaan die verantwoorden dat het voordeel van de tegemoetkomingen aan personen met een handicap wordt geweigerd aan de categorie van vreemdelingen die, zoals de eiseres voor de verwijzende rechter, ertoe gemachtigd zijn geweest zich in België te vestigen.

B.13. In de zaak die aanleiding heeft gegeven tot het arrest nr. 75/2003 heeft het Hof geoordeeld dat het niet discriminerend was het bestaansminimum, dat het voorwerp uitmaakte van de wet van 7 augustus 1974, voor te behouden aan de personen die de Belgische nationaliteit bezitten. Ten aanzien van de vreemdelingen die ertoe zijn gemachtigd zich in het Rijk te vestigen, heeft het vastgesteld dat de wetgever aan het bekritiseerde verschil in behandeling een einde had gemaakt met de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie, die op grond van artikel 3, 3°, ervan, zowel op de Belgen als op de in het bevolkingsregister ingeschreven vreemdelingen van toepassing is. Het heeft geoordeeld dat het ‘ niet blijkt dat de wetgever die gelijke behandeling heeft verwezenlijkt binnen een kennelijk onredelijke termijn ’ (B.11).

B.14.1. In de zaak die heeft geleid tot het arrest nr. 5/2004 was bij het Hof een beroep tot vernietiging ingesteld tegen met name dat artikel 3, 3°, van de wet van 26 mei 2002, in zoverre het derde streepje ervan het recht op maatschappelijke integratie beperkt tot de persoon die ‘ als vreemdeling is ingeschreven in het bevolkingsregister ’.

B.14.2. Het heeft in de eerste plaats de intentie van de wetgever onderzocht :

‘ B.6.2. In de memorie van toelichting wordt in dat verband erop gewezen dat de wet “ een gelijke behandeling tussen de Belgen en de vreemdelingen ingeschreven in het bevolkingsregister ” nastreeft. Er wordt gepreciseerd dat het “ voornamelijk [gaat om] de vreemdelingen die in de jaren 60 werden aangezocht om hier te werken en die ondertussen in België gevestigd zijn ” en dat “ het potentieel van deze groep vreemdelingen moet worden aangeboord ”, teneinde “ een waar kansenbeleid [te ontwikkelen dat] het mogelijk [moet] maken de integratiedrempels te overwinnen ” (*Parl. St.*, Kamer, 2001-2002, DOC 50 1603/001, p. 9) ’.

B.14.3. Vervolgens heeft het Hof de bepalingen van de wet van 15 december 1980 betreffende de vreemdelingen onderzocht die een onderscheid invoeren tussen de vreemdelingen die ertoe zijn gemachtigd zich in het Koninkrijk te vestigen en diegenen die ertoe zijn gemachtigd er voor een beperkte of onbeperkte tijd te verblijven (B.6.3, eerste en tweede alinea).

B.14.4. Het Hof heeft ten slotte, in de derde alinea van B.6.3 van zijn arrest, het bekritiseerde verschil in behandeling in de volgende bewoordingen verantwoord :

‘ Het criterium “gemachtigd te zijn tot vestiging in het Rijk”, hetgeen blijkt uit de inschrijving in het bevolkingsregister, is relevant ten opzichte van het doel om de maatschappelijke integratie van de in België verblijvende personen te bevorderen. Het is immers niet onredelijk dat de wetgever de bijzondere inspanningen en middelen die hij wil aanwenden om die doelstelling te verwezenlijken, voorbehoudt aan personen die, wegens hun administratief statuut, verondersteld zijn definitief of op zijn minst voor een betekenisvolle duur in België gevestigd te zijn. Het betreft trouwens vreemdelingen wier verblijfstoestand in hoge mate gelijk is aan die van Belgen die hun werkelijke verblijfplaats in België hebben ’.

B.14.5. Het sloot aldus aan bij de wil van de wetgever die in de parlementaire voorbereiding als volgt werd uitgedrukt :

‘ Nieuw is de categorie van de vreemdelingen die ingeschreven is in het bevolkingsregister. Aangezien er geen feitelijke, noch juridische argumenten zijn die een andere behandeling dan de Belgen rechtvaardigen, worden ook zij toegelaten tot het recht op maatschappelijke integratie ’ (*Parl. St.*, Kamer, 2001-2002, DOC 50-1603/001, p. 12).

B.15. Uit hetgeen voorafgaat, vloeit voort dat, hoewel kan worden aangenomen dat een vreemdeling die ertoe is gemachtigd in België te verblijven, ofwel voor korte duur (hoofdstuk 2 van de vreemdelingenwet), ofwel voor een duur van meer dan drie maanden, en die bijgevolg is ingeschreven in het vreemdelingenregister (artikel 12 van dezelfde wet), geen voldoende sterke band met België vertoont om de tegemoetkomingen te genieten waarin de wet van 27 februari 1987 voorziet, er geen ‘ zeer sterke overwegingen ’ bestaan die het mogelijk maken – en bijgevolg is het niet redelijkerwijze verantwoord – de vreemdeling die ertoe is gemachtigd zich in België te vestigen en bijgevolg in het bevolkingsregister is ingeschreven, en wegens zijn administratief statuut wordt geacht op definitieve wijze of op zijn minst voor een betekenisvolle duur in België te zijn gevestigd, van het voordeel van die tegemoetkomingen uit te sluiten ».

B.7.1. Bij zijn arrest nr. 3/2012 van 11 januari 2012 (ECLI:BE:GHCC:2012:ARR.003) heeft het Hof geoordeeld dat uit de motivering van het voormelde arrest nr. 153/2007 blijkt dat artikel 4 van de wet van 27 februari 1987, in samenhang gelezen met het koninklijk besluit van 17 juli 2006 « tot uitvoering van artikel 4, § 2, van de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap », « geen discriminatie inhoudt, in zoverre het toepassingsgebied van de wet niet werd uitgebreid tot de vreemdelingen die, ingevolge een toelating of een machtiging om in het Koninkrijk te verblijven voor een duur van meer dan drie maanden, in het vreemdelingenregister zijn ingeschreven, aangezien het administratief statuut van die personen aantoont dat zij een band met België hebben die de wetgever als minder sterk kon beschouwen dan die welke de personen die in het bevolkingsregister zijn ingeschreven, vertonen. De gevolgen van dat onderscheid zijn niet onevenredig, nu de vreemdeling aan wie de tegemoetkoming voor gehandicapten wordt geweigerd, in voorkomend geval aanspraak kan maken op maatschappelijke dienstverlening waarbij met zijn handicap rekening wordt gehouden » (B.5).

B.7.2. Bij zijn arrest nr. 114/2012 van 4 oktober 2012 (ECLI:BE:GHCC:2012:ARR.114) heeft het Hof geoordeeld dat, om dezelfde redenen, datzelfde verschil in behandeling artikel 23 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 10, 11 en 191 ervan en met artikel 28 van het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, niet schendt, « aangezien de betrokken vreemdelingen aanspraak kunnen maken op het voordeel van maatschappelijke dienstverlening waarbij met hun handicap rekening wordt gehouden » (B.5).

B.7.3. Evenzo heeft het Hof bij zijn arrest nr. 108/2012 van 9 augustus 2012 (ECLI:BE:GHCC:2012:ARR.108) geoordeeld dat de in het geding zijnde bepaling de artikelen 10, 11, 191 en 16 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met onder meer artikel 28 van het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, niet schendt, in zoverre zij « het voordeel van de tegemoetkomingen aan personen met een handicap niet toekent aan de vreemdeling die ingevolge een machtiging om tijdelijk in het Koninkrijk te verblijven in het vreemdelingenregister is ingeschreven », om reden dat het « niet onredelijk [is] dat de wetgever de specifieke inspanningen en middelen die hij wil aanwenden om de zelfredzaamheid, de bijstand en de integratie van personen met een handicap te bevorderen, voorbehoudt aan personen die, wegens hun administratief statuut, verondersteld zijn definitief of op zijn minst voor een betekenisvolle duur in België gevestigd te zijn » (B.5), en dat « de gevolgen van het [...] verschil in behandeling niet onevenredig zijn aangezien de betrokkene aan wie de tegemoetkoming aan personen met een handicap wordt geweigerd, in voorkomend geval het voordeel van maatschappelijke dienstverlening kan verkrijgen waarbij met zijn handicap en met de last van zijn minderjarige kinderen rekening wordt gehouden » (B.6).

B.8. Artikel 22*ter* werd na die arresten in de Grondwet ingevoegd.

Die grondwetsbepaling brengt echter het voorgaande niet in het geding.

B.9. Zoals het Hof bij zijn voormelde arrest nr. 108/2012 heeft geoordeeld, is het immers niet onredelijk dat de wetgever de specifieke inspanningen en middelen die hij wil aanwenden om de zelfredzaamheid, de bijstand en de integratie van personen met een handicap te bevorderen, voorbehoudt aan personen die, wegens hun administratief statuut, verondersteld zijn definitief of op zijn minst voor een betekenisvolle duur in België gevestigd te zijn. Bij zijn arresten nrs. 108/2012 en 114/2012 heeft het Hof reeds rekening gehouden met het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, wat betreft de verplichting voor de Belgische

overheden om maatregelen te nemen teneinde de volledige inclusie van personen met een handicap in de samenleving te realiseren, verdrag dat overigens reeds vóór artikel 22*ter* van de Grondwet bestond.

Artikel 22*ter* van de Grondwet brengt evenmin de vaststelling van het Hof in het geding volgens welke de gevolgen van het verschil in behandeling niet onevenredig zijn aangezien de persoon aan wie de tegemoetkoming aan personen met een handicap wordt geweigerd, het voordeel van maatschappelijke dienstverlening kan verkrijgen waarbij met zijn handicap rekening wordt gehouden.

Uit het voorgaande volgt dat op de prejudiciële vraag moet worden geantwoord dat artikel 4 van de wet van 27 februari 1987 bestaanbaar is met artikel 22*ter* van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 10 en 11 ervan en met de artikelen 2, 5 en 28 van het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, in zoverre het de in het vreemdelingenregister ingeschreven vreemdelingen uitsluit van het recht op tegemoetkomingen aan personen met een handicap.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 4 van de wet van 27 februari 1987 « betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap » schendt niet artikel 22ter van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 10 en 11 ervan en met de artikelen 2, 5 en 28 van het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, in zoverre het de in het vreemdelingenregister ingeschreven vreemdelingen uitsluit van het recht op tegemoetkomingen aan personen met een handicap.

Aldus gewezen in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 9 juli 2026.

De griffier,

De voorzitter,

Nicolas Dupont

Pierre Nihoul